

۴۴۵ بنگاه راكد احيا شد و ۱.۳ ميليون نفر دوره‌های مهارت آموزی را طی کردند

از کالابرگ تا چند جانبه گرایی

گروه اقتصادی / وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در اولین سال اجرایی شدن برنامه دولت چهاردهم، پرونده گسترده‌ای از عملکرد را در حوزه‌های مختلف به ثبت رساند. این گزارش که به مناسبت هفته دولت منتشر شده، حاکی از اقدامات مؤثر در زمینه ایجاد اشتغال پایدار، توانمندسازی نیروی کار، توسعه بخش تعاون و تقویت شبکه حمایت‌های

اجتماعی است. از جمله برجسته‌ترین دستاوردهای این وزارتخانه می‌توان به ایجاد بیش از ۷۰ هزار شغل جدید، پرداخت هزاران میلیارد تومان تسهیلات به تعاونی‌ها، افزایش پوشش حمایت‌های معیشتی و اجرای برنامه‌های نوآورانه با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید اشاره کرد که در ادامه به طور خلاصه ارائه می‌شوند.

حوزه روابط کار / پایش، پیشگیری و صیانت از نیروی کار

○ **مأموریت:** ایجاد ثبات در محیط‌های کاری، کاهش ریسک بنگاه‌های اقتصادی و تضمین حقوق مادی و ایمنی نیروی کار.

- **پایش هوشمند بنگاه‌ها:** شناسایی و کاهش ۱۱۱ بنگاه اقتصادی مشکل‌دار (معادل ۳.۲۱ درصد) از مرداد ۱۴۰۲ تا خرداد ۱۴۰۴ در راستای پیشگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و حفظ مشاغل.
- **عدالت مزدی و شفافیت:** نظارت مستمر بر اجرای «طرح‌های طبقه‌بندی مشاغل» در کارگاه‌های مشمول قانون کار با هدف برقراری انصاف در پرداخت حقوق و مزایا و جلوگیری از تبعیض.
- **ارتقای ایمنی نیروی کار:** تدوین «شرح شرایط شغل مسئول ایمنی در معادن» برای شفاف‌سازی وظایف و همچنین «بازنگری دستورالعمل اجرایی بررسی حوادث ناشی از کار» برای استانداردسازی فرآیند رسیدگی به حوادث.
- **دولت الکترونیک:** راه‌اندازی سامانه بررسی مشاغل سخت و زیان‌آور در سراسر کشور با هدف کاهش زمان و مراجعات حضوری ارباب‌رجوع و افزایش شفافیت.
- **چالش پیش‌رو:** عدم همکاری و هم‌افزایی کامل دستگاه‌های اجرایی استانی، نبود یک سامانه تحت وب یکپارچه برای شناسایی بنگاه‌های مشکل‌دار و طولانی بودن فرآیندهای اجرایی.

امنیت غذایی و سلامت جامعه/ حمایت از مادران و کودکان

○ **مأموریت:** تأمین امنیت غذایی پایه برای آسیب‌پذیرترین گروه‌های جامعه و ارتقای شاخص‌های سلامت.

- **مبارزه با سوءتغذیه کودکان:** اجرای کامل برنامه «امنیت غذایی و رفع سوءتغذیه کودکان ۵ تا ۵۹ ماهه» در خانوارهای آسیب‌پذیر برای جلوگیری از آثار جبران‌ناپذیر سوءتغذیه در سال‌های آینده.
- **سبب بهداشتی و غذایی مادران:** اجرای «طرح سبب بهداشتی و غذایی» برای قریب به ۲ میلیون مادر شیرده و دارای فرزند زیر ۲ سال با اعتباری بالغ بر ۳ هزار میلیارد تومان.
- **چالش پیش‌رو:** کمبود بودجه و عدم تخصیص بموقع اعتبارات مورد نیاز و همچنین عدم دریافت اطلاعات کامل

بازار کار و اشتغال / پیوند مهارت با فرصت‌های شغلی

○ **مأموریت:** ایجاد پلی بین عرضه و تقاضای نیروی کار، ساماندهی بازار کار و توسعه مشاغل نوپا و خرد.

- **پایش هوشمند بازار کار:** راه‌اندازی «پایگاه نظام جامع اطلاعات بازار کار» با پیشرفت ۸۰ درصدی برای پایش جامع و مستمر بازار کار رسمی و غیررسمی، ایجاد زیرساخت ملی داده و استانداردسازی مشاغل و مهارت‌ها.
- **ساماندهی کارایی‌های خارجی:** طراحی و راه‌اندازی «نسخه آزمایشی سامانه کارایی خارجی» برای شفاف‌سازی اطلاعات، نظارت بر عملکرد این دفاتر و رسیدگی سریع‌تر به شکایات.
- **رونق مشاغل خانگی:** برگزاری «نخستین رویداد ملی مشاغل خانگی» با هدف هم‌افزایی بین دستگاه‌ها، معرفی ظرفیت‌ها و تسهیل مسیر توسعه برای این قشر از فعالان اقتصادی.
- **چالش پیش‌رو:** فقدان دسترسی به اطلاعات جامع و یکپارچه از سایر دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی و نبود مکانیزمی قوی برای اعتبارسنجی داده‌ها.

سازمان بهزیستی کشور/ گسترش چتر حمایت از آسیب‌پذیرترین‌ها

○ **مأموریت:** ارائه خدمات مستقیم به گروه‌های تحت پوشش برای بهبود کیفیت زندگی و توانمندسازی آنان.

- **اشتغال‌زایی برتر:** تحقق ۱۱۸ درصد از «تعهد ۶۰ هزار نفری اشتغال» با ایجاد شغل برای ۷۰ هزار و ۵۱۸ نفر از مددجویان تحت پوشش.
- **تأمین مسکن:** تأمین ۱۳ هزار و ۲۸۷ واحد مسکونی با مشارکت سازمان بهزیستی و همچنین پرداخت «کمک بلاعوض ودیعه مسکن» به ۲۶۴۴ خانوار و «تسهیلات قرض الحسنه ودیعه مسکن» به ۵۳۷۹ خانوار.
- **پوشش بیمه و درمان:** پرداخت «حق بیمه سهم کارفرمایی» برای ۴۹ هزار و ۷۸۱ نفر از معلولین و نیازمندان به مبلغ ۵۴۴ میلیارد تومان و همچنین «پرداخت کمک‌هزینه درمان» به ۸۵ هزار نفر از معلولان و زنان سرپرست خانوار با رشد ۶۸ درصدی اعتبار.
- **حمایت‌های غذایی:** اجرای برنامه «بهبود تغذیه» برای ۱۳ هزار و ۱۰۹ خانوار و توزیع ۱۷هزار و ۴۴۵ «سبد کالا» بین کودکان کار.
- **چالش پیش‌رو:** کمبود اعتبارات تخصیص یافته، عدم اجرای مصوبات شورای عالی مسکن و عدم همکاری کامل برخی بانک‌ها در پرداخت تسهیلات اشتغال.

آموزش فنی و حرفه‌ای/ مهارت‌آموزی برای اشتغال پایدار

○ **مأموریت:** تربیت نیروی کار ماهر و کارآفرین متناسب با نیازهای روز بازار کار داخل و خارج.

- **صدور گواهینامه مهارت:** صدور بیش از ۱ میلیون و ۳۴۰ هزار و ۴۰ گواهینامه مهارت برای متقاضیان.
- **کارآفرینی مهارت‌بنیان:** اجرای «طرح کارآفرینی مهارت‌بنیان» و ایجاد ۶۲ کارگاه آموزشی نوآورانه.
- **ایجاد مراکز آموزشی نوین:** ایجاد ۲۶ «پردیس مهارت، نوآوری و کارآفرینی» و ۳۱ «مرکز جوار دانشگاه (TMC)» برای آموزش‌های مهارتی به دانشجویان.
- **همکاری‌های بین‌المللی:** اجرای پروژه‌های مشترک با سازمان‌های بین‌المللی (IOM, NRC, UNFPA) برای تجهیز کارگاه‌ها و آموزش مهارت به هزاران نفر از جمله زنان سرپرست خانوار و معلولین.
- **ساماندهی املاک:** واگذاری ۸۵۰ فضای مازاد آموزشی و فروش ۳ ملک به ارزش چند صد میلیارد ریال و واریز آن به خزانه.
- **چالش پیش‌رو:** واگذاری اماکن با حفظ کاربری آموزشی با استقبال کم بخش غیردولتی مواجه شده است.

حوزه رفاه و امور اقتصادی / تحول دیجیتال و مدیریت هوشمند سرمایه‌ها

○ **مأموریت:** اصلاح ساختار سرمایه‌گذاری صندوق‌های بیمه‌ای، خروج از بنگاه‌داری و بهره‌گیری از داده‌ها برای تصمیم‌سازی.

- **دستیار هوشمند تحلیل اقتصادی:** پیاده‌سازی آزمایشی یک «دستیار هوش مصنوعی» روی سامانه رصد و پایش اقتصادی برای تحلیل خودکار وضعیت شرکت‌های زیرمجموعه صندوق‌های بازنشستگی و ارائه پیشنهادهاى بهبود.
- **نظارت الکترونیک بر اصلاح ساختار:** ایجاد «ماژول نظارتی» در سامانه رصد وزارتخانه برای پایش فرآیند خروج صندوق‌های بازنشستگی از بنگاه‌داری، مطابق با برنامه هفتم توسعه.
- **پایه‌گذاری هوش مصنوعی بومی:** آغاز مطالعات «احداث زیرساخت بلوغ هوش مصنوعی» برای آموزش مدل‌های هوشمند با قوانین و داده‌های داخلی، به منظور دستیابی به یک سیستم تحلیلگر حرفه‌ای و بومی.
- **چالش پیش‌رو:** نیاز مبرم به تأمین سرورهای پردازش قوی (GPU)، لزوم در نظر گرفتن خط اعتباری مجزا برای جذب نخبگان و تکمیل مدل‌های هوش مصنوعی و عدم ابلاغ بموقع آیین‌نامه‌های مربوطه.

توانمندسازی تعاونی‌ها/ کانون اقتصادمردمی

○ **مأموریت:** توسعه کمی و کیفی بخش تعاون به عنوان رکن سوم اقتصاد کشور و مردمی‌سازی اقتصاد.

- **نوسازی و توسعه:** توسعه و نوسازی ۱۹۱۵ شرکت تعاونی با اولویت تعاونی‌های محوری و پیشرو.
- **احیای بنگاه‌های راكد:** احیا و بازگردانی ۴۴۵ تعاونی غیرفعال به چرخه تولید و اشتغال از طریق هماهنگی برای استفاده از مشوق‌ها و تسهیلات.
- **جهش صادراتی:** راهبری و هدایت تعاونی‌ها برای دستیابی به صادرات ۲۰۴۰ میلیون دلاری کالا و خدمات و حمایت از حضور آنها در نمایشگاه‌های بین‌المللی.
- **حمایت از نوآوری:** پرداخت ۵۵۴۶ میلیارد ریال تسهیلات به ۲۷ شرکت تعاونی دانش‌بنیان برای کمک به تجاری‌سازی ایده‌ها و فناوری‌های نو.
- **تأمین مالی کلان:** جذب و پرداخت ۱۷۰۷ میلیارد تومان از «تفاهمنامه ۸۰۰۰ میلیارد تومانی» با بانک توسعه تعاون و صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون به ۱۵۹ تعاونی.
- **انرژی‌های پاک:** انعقاد «تفاهمنامه سه‌جانبه» با وزارت نیرو و بانک توسعه تعاون برای راه‌اندازی نیروگاه‌های خورشیدی توسط تعاونی‌ها که تاکنون منجر به تصویب ۳۱۸ میلیارد تومان تسهیلات برای ۱۱ تعاونی شده است.
- **اشتغال‌زایی گسترده:** تشکیل ۱۲۳۵ شرکت تعاونی جدید با جذب ۳۵۲۷۷ نفر عضو و ایجاد ۳۳۷۸۵ فرصت شغلی مستقیم.
- **چالش پیش‌رو:** محدودیت‌های مالی و اعتباری تعاونی‌ها، عدم اجرای کامل قوانین حمایتی (مانند ماده ۹ و ۲۹ قانون اصل ۴۴)، عدم همکاری مؤثر بانک‌ها و دستگاه‌های اجرایی و قوانین سختگیرانه رفع تعهد ارزی.

سازمان تأمین اجتماعی/ استقرار نظام چندلایه حمایتی

○ **مأموریت:** تحکیم پایه‌های مالی، توسعه خدمات و افزایش رضایت‌مندی بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران.

- **افزایش مستمری‌ها:** «متناسب‌سازی مستمری غیرحداقل‌بگیران» و پرداخت ماهانه ۳۲۰۰ میلیارد تومان به ۱.۷ میلیون نفر و همچنین پرداخت «مبلغ حفظ قدرت خرید برای حداقل‌بگیران» به مبلغ ۱۸۰۰ میلیارد تومان ماهانه به ۳.۷ میلیون نفر.
- **ارتقای خدمات درمانی:** «افزایش تعرفه پرداختی وسایل کمک پزشکی (اروتز و پروتز)» و «راه‌اندازی فاز اول سامانه متمرکز آرشيو تصاویر مدارک پزشکی» برای دسترسی برخط پزشکان.
- **خدمات الکترونیک و حمایت از کارفرما:** «احداث ساختمان جدید مرکز تماس ۱۴۲۰»، «امکان اطلاع‌رسانی پیامکی به کارفرمایان» و «پیاده‌سازی سیستم تسهیل‌دهی کارفرمایان مدیون» برای کاهش بار مالی و جلوگیری از تعطیلی کارگاه‌ها.
- **چالش پیش‌رو:** لزوم تأمین منابع از سوی سازمان‌های ذی‌مدخل برای افزایش مستمری‌ها و صرف زمان زیاد برای اسکن و آرشيو مدارک پزشکی.

بانک‌ها و صندوق‌های تخصصی/ تأمین مالی هدفمند

○ **مأموریت:** هدفمندسازی خدمات مالی و اعتباری برای حمایت از بخش‌های مولد و جامعه هدف.

- **بانک رفاه کارگران:** مساعدت مالی برای پروژه‌های عمرانی محرومان (مانند استخر، مرکز بهداشت) به ارزش ده‌ها میلیارد ریال.
- **اتصال سوئیچ بانک به «شبکه پرداخت میرروسیه»** برای امکان برداشت روبل توسط دارندگان کارت‌های رفاه.
- **بانک توسعه تعاون:** تأمین مالی بخش تعاون و تولید به میزان ۸۵۱,۷۶۳ میلیارد ریال از طریق پرداخت تسهیلات. توسعه ابزارهای نوین مالی مانند «سکوک» و «تأمین مالی خرد جمعی» به میزان ۱۶۰,۴۵ میلیارد ریال. راه‌اندازی «پلتفرم هوشمند خدمات غیرحضوری (بانکواره)» و «طرح انتشار اوراق گواهی حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن (سراجار)».
- **صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون:** صدور بیش از ۱۰ هزار میلیارد ریال ضمانت‌نامه برای تعاونی‌ها و کسب‌وکارهای خرد با رشد ۳۷ درصدی.
- **چالش پیش‌رو:** نیاز به افزایش سرمایه صندوق ضمانت برای توسعه خدمات و ریسک‌های عملیاتی در پروژه‌های بین‌المللی.

صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر/ پایداری مالی و خدمات‌رسانی

○ **مأموریت:** تأمین اجتماعی پایدار برای جامعه عظیم کشاورز و عشایر کشور و مدیریت هوشمند منابع.

- **افزایش مستمری:** اجرای «افزایش ۲۰ درصدی مستمری» برای ۲۱۷ هزار و ۶۸۱ مستمری‌بگیر و پرداخت معوقات آن.
- **حمایت از معیشت:** پرداخت ۱۸ هزار و ۷۹۳ فقره «تسهیلات قرض الحسنه» به مستمری‌بگیران برای کمک به اقتصاد خانوار.
- **سرمایه‌گذاری و کاهش ریسک:** انجام «فاز اول تنوع‌بخشی به پرتفوی سهام» و مشارکت در «توسعه پروژه کارخانه ۲.۵ میلیون تنی گندله‌سازی» در شرق کشور.
- **حکمرانی داده‌محور:** «طراحی و استقرار پروژه سامانه محاسبات اکچوئری» و «استانداردسازی کد مشاغل اعضا» بر اساس طبقه‌بندی بین‌المللی برای برنامه‌ریزی دقیق‌تر.
- **چالش پیش‌رو:** عدم وجود «جدول عمر» اختصاصی برای ایران در حوزه بیمه اجتماعی که محاسبات بیمه‌سنجی را با مشکل مواجه می‌کند.

از سوی دیگر در خصوص دستمزدها نیز به نظر من میزان آن نسبت به سال گذشته می‌تواند رشد بیشتری داشته باشد. زیرا در حال حاضر کشور در شرایط رکود اقتصادی قرار دارد و تقاضای مؤثر برای خرید کالا نیز دستخوش کاهش شده است که با این کار شرایط را برای افزایش تقاضای کالا در کشور آماده می‌کنیم. همچنین در خصوص بحث شرکت‌ها و صندوق‌ها باز هم وزارتخانه می‌تواند با تغییرات بیشتر شتاب بیشتری به این بخش دهد و انتظار می‌رود با چند تغییر کوچک شاهد عملکرد مثبت شرکت‌های زیرمجموعه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باشیم.

واقع علت اصلی این امر شرایط حاکم بر وضعیت کلان کشور است که مشکلاتی را به این بخش تحمیل کرده و منجر به کندی حرکت و عدم برآورد کردن انتظارات شده است. به نظر من نه تنها روند حرکتی این وزارتخانه مثبت است بلکه عملکرد خوبی نیز در یک سال اخیر داشته‌اند. به طوری که در بحث چند جانبه‌گرایی در حوزه تعیین دستمزدها کارگران رخ داد که همین اقدام نتایج نسبتاً خوبی به همراه داشته است.

وزارت کار به منظور اینکه در سال آینده به دستاوردهای بیشتری دست یابد، باید در بخش یارانه‌های انرژی نیز ورود کرده و نقش فعال‌تری در این حوزه‌ها ایفا کند.

اجتماعی را در دستور کار خود داشته که براساس آن هماهنگی مناسب و مطلوبی بین دستگاه‌های اجرایی در حوزه رفاه اجتماعی ایجاد شده است. بنابراین رویه فعلی این وزارتخانه در حال حاضر رویه مثبتی است که از یکسال گذشته آغاز شده و در حال حاضر اثرات مثبت آن را در بخش‌های مختلف کار و رفاه جامعه مشاهده می‌کنیم. اما در بخش‌هایی نیز این وزارتخانه نتوانسته مطابق با برنامه‌های در نظر گرفته شده در کشور حرکت کند. مثلاً در خصوص واگذاری شرکت‌ها که مربوط به قانون برنامه هفتم می‌شود، این وزارتخانه نتوانسته عملکرد خوبی از خود نشان دهد و فرآیند آن بسیار کند بوده است. در

ادامه پیدا کرد و هم فرآیند آن به نحوی بوده که مردم بیشتری بهره از آن می‌برند. نظرسنجی‌ها در این زمینه نیز نشان می‌دهد که اغلب از این طرح و نحوه اجرای آن رضایت کامل دارند. از سوی دیگر موضوع عدالت اجتماعی نیز در دستور کار این وزارتخانه قرار گرفته و بر اساس آن گروه‌های مختلفی شکل گرفته‌اند تا مصادیق مختلف بی‌عدالتی را شناسایی کرده و برای رفع آنها در اختیار ارگان تصمیم‌گیرنده بگذارند. علاوه بر آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موضوع پنجره واحد خدمات

به طور کلی سال گذشته سال سختی برای بخش‌ها و حوزه‌های مختلف اقتصاد و حتی حوزه‌های رفاهی، اجتماعی بازار کار و... بوده است. اما با توجه به اقداماتی که از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی صورت گرفته روند خوبی در حال حرکت در این بخش است. به طوری که اجرایی کردن کالابرگ الکترونیک یکی از اقدامات دولت در حوزه رفاه اجتماعی محسوب می‌شود.

در واقع با آسیب‌شناسی درستی که انجام شد، هم

هادی موسوی نیک
مدیرکل اسبق
مطالعات رفاه
اجتماعی وزارت کار

یادداشت